

Sadržaj

Prvi deo

Uticaj kulture i civilizacije na ponašanje ljudi (1)

1. Aksiološki i ontološki zakoni koji vladaju svetom	2
1.1. Paradigme novog ustrojstva svetskog poretku	2
1.1.1. Definisanje problema	2
1.1.2. Teorijska osnova i praktična rešenja ustrojstva čovečanstva u budućnosti	5
1.1.2.1. Funkcionisanje u praksi svetskog poretku	5
1.1.2.1.1. Funkcionisanje postistorijskih liberalnih građanskih demokratija	5
1.1.2.1.2. Funkcionisanje doindustrijskih (istorijskih) nacija-država	6
1.1.2.1.3. Pitanje usled kojih će u budućnosti svet ostati u konfliktima	7
1.1.2.2. Ustrojstvo sveta prema kriterijumima Tro-Jednog	8
1.1.2.3. Paradigme ustrojstva građanske liberalne demokratije	10
1.1.2.4. Teorijsko izvorište svetske pojave i svetskog procesa globalizacije	12
1.2. Glavni zakoni koji vladaju svetom	13
1.2.1. Zakon održavanja Sveta	15
1.2.2. Zakon uzročnosti i slobode	16
1.2.3. Zakon privlačenja i odbijanja	17
1.2.4. Zakon (ne)ravnoteže	18
1.2.5. Zakon (ne)reda i (bes)poretka	18
1.2.6. Zakon (ne)sklada	19
1.2.7. Zakon razvoja Sveta	19
1.3. Aksiologija – učenje o vrednostima sveta	20
1.3.1. Norme ponašanja	21
1.3.1.1. Običaji	21
1.3.1.2. Moral i etika	24
1.3.1.3. Pravo i zakon	27
1.3.2. Vrednosti sistemi i orientacije	30
1.3.2.1. Istina kao vrednosna orijentacija	30
1.3.2.2. Pravda kao vrednosni sistem	31
1.3.2.3. Sloboda kao univerzalna vrednosna orijentacija	33
1.3.2.4. Red (poredak)	37
1.3.2.5. Mir kao neotudivo ljudsko pravo	39
1.3.2.6. Očuvanje ljudskog dostojanstva	41
1.3.2.7. Umetnost (lepo)	41
1.3.3. Nevrednosti	42
1.3.3.1. Zlo	44
1.3.3.2. Smrt	45
1.4. Gneseologija – učenje o saznanju sveta	45
1.4.1. Apriorno saznanje	46
1.4.2. Saznajna moć čoveka	47
1.4.3. Saznanje o postojanju svojeg Ja	49
1.5. Opšta teorija sistema i demokratija kao kognitivno otkriće čoveka	50
1.5.1. Značaj opšte teorije sistema	50
1.5.2. Nastanak kapitalizma i uloga protestantizma u razvoju preduzetništva	54
1.5.2.1. Načela kapitalističkog društva	54

1.5.2.2.	Načela tržišne privrede	56
1.5.2.3.	Kapitalizam i kraj istorije	58
1.5.3.	Komunistički model socijalne organizacije društva	59
1.5.4.	Paradigma geopolitike u sistemu nauka	61
1.5.4.1.	Atlantizam (mondijalizam) – novi svetski poredak	62
1.5.4.2.	Nove geopolitičke igre – pozicija malih zemalja	65
1.5.5.	Odnos ekonomije i politike	65
1.5.6.	Demokratija kao političko-socijalni okviri vladanja	71
1.5.6.1.	Obeležja, vrednosti, procedure i uslovi demokratije	72
1.5.6.1.1.	Istorijski modeli demokratije	72
1.5.6.1.2.	Uslovi i klasifikacija demokratije	74
1.5.6.1.3.	Negativne strane građanske demokratije	76
1.5.6.2.	Objašnjenje pojma politička tolerancija	76
1.5.6.2.1.	Trpežljivost kao prepostavka funkcionisanja građanske demokratije	77
1.5.6.2.2.	Dijalog i tolerancija kao ključne značajke građanske demokratije	78
1.5.6.3.	Objašnjenje pojma odnosi i politički interes	79
1.5.6.3.1.	Lokacija odnosa	80
1.5.6.3.2.	Oblici odnosa i procesa	80
1.5.6.3.3.	Klasifikacija odnosa	81
1.5.6.3.4.	Značaj odnosa preko interesa	83
1.5.6.3.5.	Istraživanje javnosti	84
1.5.6.3.6.	Problematiziranje prakse u odnosu na teoriju	85
1.5.6.4.	Građanski demokratski oblik društvenog sistema	86
1.5.6.5.	Objašnjenje pojma tehnokratija	98
1.5.7.	Determinisanje pojmova boljševizam i kult ličnosti	100
1.5.7.1.	Determinisanje pojma boljševizam	100
1.5.7.2.	Determinisanje pojma kult ličnosti	102
1.5.7.3.	Uslovi pojave kulta vođe	103
1.5.7.4.	Etiološki korenji vođstva i autoritarnosti	104
1.5.7.5.	Kult vođe, vođstvo i sledbenici	105
1.5.7.5.1.	Osobine antidemokratske ličnosti	105
1.5.7.5.2.	Osobine Adolfa Hitlera	105
1.5.7.5.3.	Osobine Josifa Staljinu	106
1.5.7.5.4.	Osobine Franje Tuđmana	107
1.5.7.5.5.	Osobine Josipa Broza Tita	107
1.5.7.5.6.	Karakteristične osobine vođe	108
1.5.7.5.7.	Psihička struktura autokratskog vođe	108
1.5.7.6.	Javnost i tipovi vođa	109
1.5.7.7.	Proces izgradnje vođe	112
1.5.7.8.	Potrebne sposobnosti da bi se bilo vođa	112
1.6.	Determinisanje pojma javno mnjenje	113
1.6.1.	Objašnjenje značenja pojmova	114
1.6.2.	Pojam i suština javnog mnjenja	115
1.6.3.	Istorijsko nastajanje javnog mnjenja	117
1.6.4.	Javno mnjenje i demokratija	119
1.6.5.	Totalitarizam i javno mnjenje	121
1.6.6.	Objašnjenje pojma autoritet i autoritarizam	123
1.6.7.	Objašnjenje pojma dominacija	126

1.6.8.	Objašnjenje pojma dogmatizam	127
1.6.9.	Objašnjenje pojma tabu	128
1.6.10.	Tiranija nad javnošću	130
1.6.11.	Državno nasilje (strahovlada) nad javnošću	132
1.7.	<i>Rasprava o konceptu suverenosti</i>	134
1.8.	<i>Zablude i iluzije zapadno-evropske kulture, civilizacije i nauke sa identifikovanjem zadataka budućih strateških saveza</i>	136
1.8.1.	Zablude i iluzije zapadno-evropske civilizacije i kulture	136
1.8.2.	Uloga strateških saveza u savremenim odnosima	139
2.	Značenje civilizacije u razvoju čovečanstva	140
2.1.	<i>Definisanje pojma civilizacija</i>	140
2.2.	<i>Civilizacijska paradigma dvadesetog veka</i>	143
2.2.1.	Komunizam i njegove reforme	144
2.2.2.	Propast komunističkog civilizacijskog koncepta i stvaranje novog izvorišta problema svetske civilizacije	148
2.2.3.	Iluzije na osnovu lakoće obećanja	154
2.3.	<i>Prednosti, nedostaci i civilizacijske posledice raspada multietničkih evropskih država</i>	154
2.4.	Identifikovanje faktora koji su izmenili kulturno-civilizacijske vrednosne orientacije	157
2.4.1.	Identifikovanje kulturno-civilizacijskih promena	157
2.4.2.	Definisanje pojmova u vezi očekivanih reformi u preduzetničko društvo	162
3.	Uticaj kulture na ponašanje čoveka	165
3.1.	<i>Definisanje pojma kultura i kulturalizam</i>	165
3.1.1.	Definisanje kulture	165
3.1.2.	Kulturalizam i multikulturalizam	166
3.1.3.	Teorijske koncepcije o kulturi	168
3.1.3.1.	Pozitivističko definisanje kulture	168
3.1.3.2.	Kultura kao model ponašanja – antropološko objašnjenje kulture	169
3.1.3.3.	Teorija o kulturnim kontaktima – geografska sinteza kulture	169
3.1.3.4.	Eksplicitni i implicitni modeli kultura ponašanja	169
3.1.3.5.	Teorija o socijalnoj strukturi kao kulturnom sistemu	170
3.1.3.6.	Univerzalna teorija kulture prema kriterijumu ljudskih bioloških potreba	170
3.1.3.7.	Teorija kulture kao promena u društvenim procesima	171
3.1.3.8.	Teorija kulture kao psiholoških stanja i socijalnih procesa	171
3.1.3.9.	Potkulturna teorija	171
3.1.4.	Pogreške u teorijском definisanju kulture	173
3.1.4.1.	Zbirne koncepcije kod definisanja kulture	173
3.1.4.2.	Najčešće pogreške u definisanju kulture	174
3.1.4.3.	Definisanje kulture kao procesa nastajanja čoveka kao društvenog bića	174
3.1.4.4.	Sociološki pristupi definisanju kulture	174
3.1.4.5.	Kultura kao ukupnost čovekovog stvaralaštva	175
3.1.4.6.	Kultura kao najviši izraz čovekovog stvaralaštva i humanizma	176
3.1.5.	Predmetno shvatanje kulture	177
3.1.5.1.	Tradicionalna humanistička kultura	177
3.1.5.2.	Novo vrednovanje kulture	178
3.2.	<i>Opšte napomene o kulturi</i>	179
3.2.1.	Kulturna crta	179

3.2.2.	Kulturna uloga	179
3.2.3.	Društvena svest	180
3.2.4.	Bazični uticaj kulture	180
3.2.5.	Sistemi kulturno-civilizacijskih vrednosti	181
3.2.6.	Kulturno-civilizacijske norme i pravila	181
3.2.7.	Istraživanje kulture	181
3.2.8.	Unakrsna analiza	182
3.3.	<i>Shvatanje kulture i civilizacije</i>	182
3.3.1.	Pristup definisanju pojmove kultura i civilizacija	183
3.3.2.	Tipovi definicija kultura	185
3.4.	<i>Filosofija istorije kao osnova izlaganja istorije kulture</i>	187
3.4.1.	Definisanje istorije kulture	187
3.4.2.	Praksa Zapada u vezi državotvornih kultura	189
3.4.3.	Kulturno-civilizacijski problemi balkanskog prostora u vezi transformacije ratne u mirnodobsku opciju	191
3.4.4.	Identifikovanje kulturno-civilizacijskih slabosti koje ograničavaju balkanskim državama prelaz iz socijalima prema građanskom demokratskom društvu	192
3.4.5.	Problemi sa humanim kapitalom i ekonomskim modelom u vezi prepostavljenih transformacija našeg društva	195
4.	Klasifikacija kulture	198
4.1.	<i>Klasifikacija kulturnih pojava</i>	198
4.2.	<i>Kulturna stvarnost</i>	199
4.3.	<i>Čovek i kultura</i>	201
4.4.	<i>Kulturni oblici</i>	202
5.	Kulturološko-civilizacijski pogled na svet	205
5.1.	<i>Kulturno-civilizacijski pogledi na svet</i>	207
5.1.1.	Kineski pogled na svet	207
5.1.2.	Budizam i indijski pogled na svet	213
5.1.3.	Zen-budizam i japanska kultura	217
5.1.4.	Jevrejska (hebrejska) kultura	219
5.1.4.1.	Ishodišta	219
5.1.4.2.	Pravci razvitka	220
5.1.4.3.	Dogmatski religiozni sistem	224
5.1.5.	Evropska kultura i hrišćanski pogled na svet	225
5.1.5.1.	Starogrčka helenska kultura	226
5.1.5.2.	Kultura starog Rima	231
5.1.5.3.	Kulturalni značaj Vizantije	234
5.1.5.4.	Pojava hrišćanstva	237
5.1.5.4.1.	Hrišćanski pogled na svet	239
5.1.5.4.2.	Pravoslavlje i savremena geopolitička pozicija Slavena	246
5.1.5.4.3.	Veliki raskol Judeo-hrišćanstva sa naznakama osnovnih karakteristika Pravoslavlja	246
5.1.5.4.4.	Nacionaloslobodilačke borbe pravoslavnih naroda	247
5.1.5.4.5.	Istorijski hod i traganje za načelima geopolitike Pravoslavlja	250
5.1.5.4.5.1.	Geopolitika Pravoslavlja	250
5.1.5.4.5.2.	Postvizantijsko Pravoslavlje	250
5.1.5.4.6.	Rusko Pravoslavlje i uloga Rusije u istoriji čovečanstva	251

5.1.6.	Islam i arapska kultura	257
5.1.6.1.	Priroda Islama	259
5.1.6.2.	Karakteristike Islama	260
5.1.6.3.	Islamski fundamentalizam – vahabizam	262
5.1.6.4.	Odnosi Islama i Judeo-hrišćanstva	264
5.1.7.	Američka kultura	264
5.1.7.1.	Kultura maja	266
5.1.7.2.	Kultura Azteka	267
5.1.7.3.	Kultura Inka	268
5.1.7.4.	Prastanovnici Severne Amerike	268
5.1.7.5.	Odnos Evrope prema Americi	270
5.1.7.6.	SAD – kvintesencija Zapada	274
5.1.7.7.	Protestantizam kao ideologija	275
5.1.8.	Afrička kultura	276
5.1.8.1.	Magije	276
5.1.8.2.	Mitologija i religija	277
5.1.8.3.	Totem	278
5.1.8.4.	Afrička umetnost	278
5.1.8.5.	Porobljavanje i oslobođanje Aftike	279
5.2.	<i>Istorijska filozofija religije i civilnog društva</i>	279
5.2.1.	Epistemologija – uvod u filozofiju religije	279
5.2.1.1.	Platon	281
5.2.1.2.	Aristotel	282
5.2.1.3.	Avgustin	284
5.2.1.4.	Akvinski	285
5.2.2.	Filosofija puteva koji vode do spoznaje	286
5.2.2.1.	Renesansa	286
5.2.2.2.	Duhovne spoznaje – René Dekart	287
5.2.2.3.	Čulne spoznaje – Džon Lok	287
5.2.2.4.	Granice spoznaje – Dejvid Hjum	288
5.2.2.5.	Zašto postojimo – egzistencijalizam	289
5.2.2.6.	Mišljenja o Bogu	289
5.2.2.7.	Čovek je mera svih stvari – humanizam i prosvjetiteljstvo	290
5.2.2.8.	Relativizam	291
5.2.2.9.	Organizacija drušva	292
5.2.2.10.	Feminizam	293
5.2.2.11.	Astrologija	294
5.2.2.12.	Evolucija	295
5.2.2.13.	Teorija o jastvu	296
5.2.2.14.	Razmišljanja o budućnosti	297
5.2.3.	Filosofija savremenih društava	298
5.2.3.1.	Filosofija građanskog sveta	298
5.2.3.2.	Filosofija države-nacije	299
5.2.3.3.	Filosofija realnog socijalizma	299
5.2.3.4.	Filosofija građanske demokratske levice – država blagostanja	300
5.2.3.5.	Filosofija liberalnog kapitalizma	301
5.2.3.6.	Filosofija globalizacije	302
5.2.3.7.	Novi oblici nasilja globalnih društava nad malim i siromašnim zemljama	303

6. Naučni pogled na svet	304
6.1. Naučno, religijsko i umetničko mišljenje	306
6.2. Definisanje pojma nauka, istraživanje i razvoj	309
6.2.1. Definisanje nauke	309
6.2.2. Nauka o nauci kao elementu ljudskosti	314
7. Kulturno-civilizacijske vrednostne orientacije	315
7.1. Polazne osnove	315
7.2. Kulturno-civilizacijski aspekti vrednosti filozofije u odnosu na sliku sveta	319
7.2.1. Vrednosti filozofije	319
7.2.2. Filosofski uslovi istinitosti	321
7.2.3. Stara slika sveta	322
7.2.4. Nova slika sveta	323
7.2.5. Savremena filozofija i nova tehnologija	327
7.3. Poremećaji u kulturnim vrednosnim orientacijama	328
7.3.1. Kriza intelektualne elite	328
7.3.2. Nezaposlenost	331
7.3.3. Narkomanija	331
7.3.4. Alkoholizam	332
8. Podržavanje kulture	333
8.1. Institucije kao organizacijski oblik kulture	333
8.2. Kulturni statusi	334
8.3. Kulturna pravila	335
8.4. Kulturna politika	336
9. Uloga tajnih društava u razvoju kultura i civilizacija	337
9.1. Humanisti	338
9.2. Slobodni zidari (Masonstvo)	339
9.3. Iluminati	340
9.4. Uloga slobodnih zidara na balkanskim prostorima	341
10. Proizvodi kulture i civilizacije	344
10.1. Materijalni i umetnički proizvodi kulture	345
10.2. Sistem edukacije članova društva	346
11. Kulturni tipovi i uticaj religije	349
11.1. Kulturni tipovi	349
11.2. Uticaj religije na ponašanje ljudi	349
11.3. Osnovne značajke Istočnog Pravoslavlja	352
11.3.1. Suština Pravoslavlja – biti drugačiji i ostati nepromenjen	352
11.3.2. Pravoslavlje-Rimokatolicizam-Protestantizam	353
11.3.3. Pravoslavlje i Pravoslavna Crkva	358
11.3.4. Objašnjenje sedam svetih tajni	359
11.3.5. Pravoslavlje, Pravoslavna Crkva i okruženje	361
12. Uticaj potkulture na ponašanje građana	364
13. Uticaj kulturnih procesa na ponašanje ljudi	366
13.1. Procesi oblikovanja kulture	366

13.2. Procesi obogaćivanja kulture	367
13.3. Procesi kulturalizacije i akulturalizacije	368
13.4. Trajnost kulture	369
13.5. Socijalni (humanij) kapital ili sklonost srpskog društva ka spontanoj socijalizaciji	371
14. Uticaj države i prava na ponašanje ljudi	376
14.1. Postanak države i prava	376
14.2. Funkcije države i prava	379
14.2.1. Država i savremeno društvo	380
14.2.2. Država blagostanja ili totalitarizma	381
14.2.3. Američki državni pragmatizam	383
14.2.4. Nove tendencije u razvoju države	384
14.2.4.1. Krah ideje države blagostanja	384
14.2.4.2. Osavremenjene države revolucije	385
14.2.4.3. Procesi izumiranja države blagostanja	385
14.3. Oblici države i prava	386
14.4. Kriza - zakonomeran proces savremenog društvenog kretanja	388
14.5. Uticaj političkih partija na ponašanje ljudi	390
14.5.1. Politička kultura	390
14.5.2. Priroda političkih partija	391
14.5.3. Vrste političkih partija	392
14.5.4. Čovek i politika	394
14.5.5. Kriza moral-a - opasna kriza društva	396
14.5.6. Novi pluralizam	398

Drugi deo

Manipulisanja ljudskom svesti u procesu upravljanja tržišnim poslovanjem (400)

1. Kad je čovek odvojen od samog sebe	401
1.1. Čovekove neprevaziđene enigme	401
1.1.1. Čovek po prirodi beži od istine	401
1.1.2. Čovek po prirodi beži od razuma u zadovoljstva	402
1.1.3. Izloženost čoveka religioznim propovedima	404
1.1.4. Upravljanje ljudskim mišljenjem	408
1.2. Kulturene paradigme balkanskog prostora	408
2. Aspekti simbolike u upravljanju tržišnim poslovanjem	417
2.1. Funkcija simbolike u marketing menidžmentu	417
2.1.1. Opšti simbolički aspekti	417
2.1.2. Kategorijalni sistem simbolike	418
2.2. Mitološki kategorijalni sistem	420
2.2.1. Opšti aspekti mitoloških sistema	420
2.2.2. Specifičnosti političkih mitova	422
2.3. Aspekti svojstava, dinamizama i funkcija simbola	425
2.3.1. Svojstva simbola	425
2.3.2. Funkcije simbola	426
2.3.3. Klasifikacija simbola	427

2.3.4.	Ljubav kao simbol	428
2.3.5.	Društveni kodovi kao simboli	430
2.3.6.	Politički simboli	430
2.3.7.	Logika imaginarnog i logika razuma	433
3.	Problemi koji ograničavaju kreiranje održivog socijalno-ekonomskog razvoja i opstojnosti	435
3.1.	Negativne istorijske prepreke demokratskom ustrojstvu našeg društva	436
3.2.	Paradigme koje su uzrokovale raspade državnih zajednica Južnih Slovena	438
3.3.	Interesi Zapada u odnosu na ciljeve i interese srpskog (balkanskih) naroda	441
3.3.1.	Koristi Zapada od raspada multietničkih država	441
3.3.2.	Nedostaci Zapada usled raspada multietničkih zajednica	443
3.3.3.	Da li će nam Zapad pomoći?	444
3.3.4.	Globalizacija kao nova forma hladnog rata	445
4.	Otvorena pitanja, problemi, razlozi i kriterijumi post-komunističkih reformi	446
4.1.	Razvoj potrebe za tolerancijom	453
4.2.	Razvoj potrebe za dijalogom	456
Literatura		462
8.1.	Ulica i ulični život u vremenu kultura Leibniza	287
8.1.1.	Hilbertov	288
8.2.	Slobodno jezikovo vrednovanje u literaru multikulturalnosti	329
9.3.	Evropska (EU) multikulturalna misija?	340
9.4.	Ulica slobodnog života ne kolonizacije preducenja	341
10.1.	Prelovodni simboli i civilizacija	342
10.2.	Multikulturalni identitet i identitetne prepreke u Srbiji	343, 345, 346, 347
10.3.	Pravni status jezika članova multikulturalnosti u Srbiji	348, 349
11.1.	Multikulturalni tipovi i etički ratnici	350
11.2.	Ulica slobodnog života	351
11.3.	Prelovodni religiozni identiteti	352
11.4.	Pravne značajke multikulturalnosti u slobodnim kulturama	353
11.5.	Slobodna Pravoslavlja – za pravca	354
11.6.	Pravoslavlje-Kršćanstvo-Pravoslavlje	355
11.7.	Pravoslavlje i Pravoslavna Crkva	356
11.8.	Obnovljena sloboda svetog Boginja	357
11.9.	Pravoslavje, Pravoslavna Crkva i crkveni običaji	358
11.10.	Obnovljene i novosložene tradicije	359
11.11.	Obnovljene i novosložene tradicije	360